

29 СЕРПНЯ

Живі, поки пам'ятаємо

**Пам'ятаємо загиблих,
шануємо живих...**

огляд літератури

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)

Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих міста Києва
Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування

**Пам'ятаємо загиблих,
шануємо живих...**

огляд літератури

23 серпня 2019 року Президент України Володимир Зеленський підписав [Указ](#) про відзначення 29 серпня як Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави. Вшановується пам'ять військовослужбовців і учасників добровольчих формувань, які віддали життя за Україну, увічнення їх героїзму, зміцнення патріотичного духу в суспільстві.

Дата приурочена до дня найбільших втрат української армії на Донбасі — 29 серпня 2014 року розпочався вихід українських військових з оточення під Іловайськом на Донбасі. Регулярні частини збройних сил Росії, що вторглися до України, обстріляли коридор, яким, за домовленістю, мали виходити українські бійці. За офіційними даними, тоді загинули 366 українських військових і правоохоронців, 429 були поранені, 128 потрапили в полон, 158 вважаються зниклими безвісти.

Пропонуємо вашій увазі добірку літератури про восьмирічну російсько-українську війну, яка досі триває, та про українських захисників, мужніх воїнів, справжніх героїв, які захищають територіальну цілісність України та тих, які загинули, відстоюючи незалежність своєї держави. Вічна вдячність і слава героям України!

Бура, Д. М. Хроніка війни 2014-2020 : спогади : у 3 т. Т. 1 : Від Майдану до Іловайська / Дар'я Бура, Олександр Красовицький. – Харків : Фоліо, 2020. – 480 с. : іл., мап.

«Хроніка війни» – це документальне дослідження, літопис-хроніка подій 2014-2020 років в Україні, від завершального етапу Майдану до наших днів. Метою написання книги було прагнення переосмислити новітню історію, нагадати хронологію подій, що призвели до анексії Криму Російською Федерацією і початку гібридної збройної військової агресії РФ на Донбасі.

Вовк, І. На щиті. Спогади родин загиблих воїнів : [у 3 т.] / Ірина Вовк. – Харків : Фоліо, 2020.

Т. 1 : Іловайськ, 2020. – 475 с. : фотоіл., портр.

Т. 2 : Донецький аеропорт, 2020. – 252 с. : фотоіл., портр.

Т. 3 : Дебальцеве, 2020. – 604 с. : фотоіл., портр.

Спогади про загиблих українських вояків, що захищали нашу землю в перші дні, тижні, місяці й роки російсько-української війни, зібрані й художньо адаптовані, — це потреба людської пам'яті, пам'яті серця про незабутніх. Це непроминальний біль живих, їхня туга за втраченим, а також нагадування людям цивільним, хто заплатив найдорожчу ціну за їхній спокій і добробут. У виданні використані фотоматеріали з родинних архівів.

Зіненко Р. А. Війна, якої не було. Хроніка Іловайської трагедії : [у 2 кн.] / Роман Анатолійович Зіненко ; за ред. Ю. Є. Бутусов. – 2-ге вид, перероб. та допов. – Харків : Фоліо, 2020. – (Хроніка).

Ч. 1 : 7-24 серпня 2014 року / Роман Зіненко ; [за ред., вступ. ст. Ю. Є. Бутусова], 2020. – 477 с. : фотоіл.

Ч. 2 : 25-31 серпня 2014 року / Роман Зіненко ; [за ред. Ю. Є. Бутусова], 2020. – 511 с. : фотоіл.

Книга Романа Зіненка є результатом ретельного дослідження, яке ґрунтується на спогадах близько сотні бійців і офіцерів, від добровольця до вищого керівництва сектора «Б», учасників Іловайської трагедії. Окрім того, автору довелося переглянути, перевірити й хронологічно розібрати сотні публікацій, відео- і фотоматеріалів, що стосуються боїв під Іловайськом. Результати окремих журналістських досліджень, а також звіт тимчасової слідчої комісії Верховної Ради

України також вміщені на сторінках цієї книжки. Переважна більшість зібраних фактів до сьогодні не була відома українському суспільству. І хоча автор подає найбільш повну і реальну картину бойових дій під Іловайськом, залишається ще дуже багато питань, на які свого часу обов'язково будуть отримані відповіді.

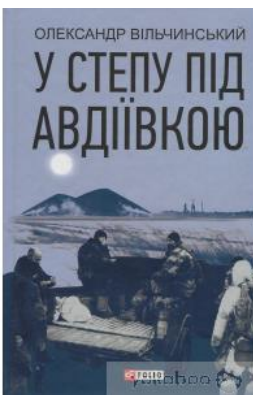

Чернієнко, В. Щоденник військового лікаря / Віктор Чернієнко. – Харків : Фоліо, 2020. – 189 с. : портр.

Книга автобіографічна, це записки молодого хірурга про війну, а точніше — про страшні події Іловайського котла 2014 року, який став найбільшою трагедією української армії в ході війни на Донбасі. Також це книга про простих українських хлопців, які опинилися на війні, про їхню мужність, неймовірний героїзм та людяність при захисті своєї Батьківщини.

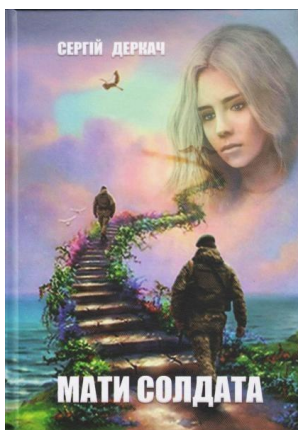
Вільчинський, О. К. У степу під Авдіївкою / Олександр Вільчинський. – Харків : Фоліо, 2019. – 189 с.

«Виявляється, навіть у п'ятдесят три багато чого можна відчувати вперше, особливо, якщо ти вперше в житті потрапив на війну, до того ж добровільно...» Це про одного з головних героїв цієї книжки, бійця з позивним Луїс, у цивільному житті він був Роман Данилюк, працівник обласного архіву, який пішов захищати батьківщину, незважаючи на вік та слабе серце... Він та його побратими опинилися неподалік тієї самої легендарної «авдіївської промки». Вони тут, у степу, – штурмова рота та окрема тактична група. Тут у них перевалочний пункт, склад та лазарет в одному. І тут у них життя – із братерством, довгими філософськими бесідами, симпатіями і надіями. Вони всі різні. І їх єднає одне: «за плечами їхня база, побратими, Україна», а перед ними – «мішки з піском і шлагбаум... влада тьми, морок і Мордор...». І якщо вони не потрапляють на передову – то передова приходить до них...

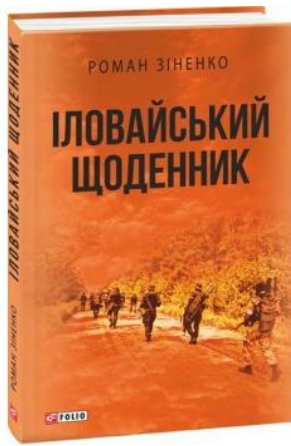

Деркач, С. Мати солдата / Сергій Деркач. – Київ : Гамазин, 2019. – 224 с. : іл.

Війна змінила світ. Зневірившись у владі, молоді хлопці звалили собі на плечі долю країни і тепер несуть її. Терпляче несуть, не жаліються. Гинуть у вогні війни, стрункими рядами підносяться з пекла до раю. Але ні стогону з їхніх вуст, ні дорікань... І що залишається їхнім матерям? Зануритись в море свого горя, розчинитися в сльозах? Чи проклинати до скону і владу, і долю? Богдана Малинчук обрала інший шлях. Вона заступила в строю загиблого сина, приміряла на себе долю солдата. Але жінка і гадки не мала, що на лінії вогню їй доведеться зустрітися із своїм минулим. Обличчя в обличчя, очі в очі... Їй одному Богу відомо, що візьме гору: ненависть до ворога чи співчуття до матері.

Зіненко, Р. А. Іловайський щоденник / Роман Зіненко ; [пер. з рос. Т. В. Рассадкіної]. – Харків : Фоліо, 2019. – 282 с. : іл., портр.

«Іловайський щоденник» Романа Зіненка — чесна і відверта книжка, написана безпосереднім учасником подій, бійцем добровольчого батальйону «Дніпро-1», який пройшов «Іловайський котел» від початку до кінця. Розповідь про маловідомі події в оточеному Іловайську та вихід бійців «кривавим коридором» дозволяє читачеві пережити разом з українськими солдатами одну з найтрагічніших сторінок в історії сучасної України, відчувати все те, що зазнали бійці добровольчих батальйонів, а численні фотографії дають можливість краще уявити описані події.

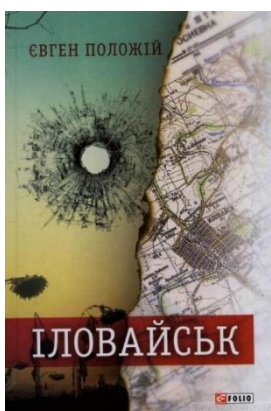
Добробати / Катерина Гладка та ін. ; [передм. А. Авакова]. – Харків : Фоліо, 2018. – 328 с., 64 фотоіл.

«Добробати» – хроніка історії руху і водночас роздуми над його природою. Створення добровольчих батальйонів, їхній бойовий шлях і сучасний стан – усе це з уст учасників подій, політиків, військових, громадських діячів та волонтерів.

Іванюк, О. Воїни та війни України / Олег Іванюк ; [худож. К. Данилова]. – [Київ] : Балтія-Друк, [2018]. – 50 с. : іл.

Читачі познайомляться не лише з історією України, але й краще зрозуміють сучасний склад українських збройних сил, їх оснащення. Читачі знайдуть рядки з літописів, розповіді живих свідків, патріотичні пісні і зможуть відповісти на запитання: «Що спільного в усіх битвах, в яких брали участь українці?»

Положій, Є. В. Іловайськ : розповіді про справжніх людей / Євген Положій. – Харків : Фоліо, 2018. – 381 с.

«Іловайськ» – книга про мужність неймовірний героїзм і людяність українських солдат і офіцерів, бійців добровольчих батальйонів, батальйонів тероборони, всіх тих, хто опиняється в кінці серпня 2014 року в «Іловайському котлі», що став найбільшою поразкою української армії в ході війни на сході. Це чесна книга про війну, яка, як відомо, нікого ще не зробила краще, натомість, серед крові, вогню та заліза люди залишаються людьми. Автор почув історії близька сотні учасників Іловайської трагедії, книга побудована на реальних подіях. Тим не менше, просимо вважати всі збіги імен, прізвищ та позивних випадковими.

Чернієнко, В. В. Боже, бережи Україну! : на реальних подіях формування Іловайського котла / Віктор Чернієнко. – Харків : Фоліо, 2018. – 159 с. : портр.

Ця книга про мужність, неймовірний героїзм і людяність українських солдатів – усіх тих, хто воював і зараз воює у зоні АТО, зокрема тих, хто потрапив в Іловайський котел, який став найбільшою поразкою української армії в ході війни на Донбасі.

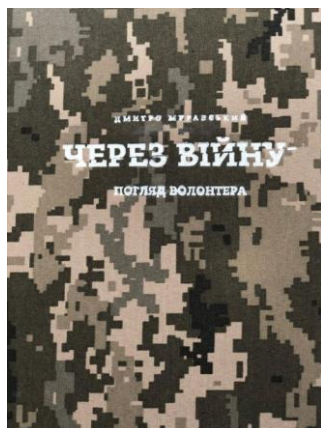

Лойко, С. Аеропорт : головна книга про війну, якої не мало бути, і про героїв, які хотіли жити, але вмирили : роман / Сергій Лойко. – Київ : Брайт Стар Паблішинг, 2017. – 374 с. : іл., портр.

Ця книга про війну, якої не повинно було бути. Ця книга про героїв, які не хотіли помирати. Всі вони – вигадані персонажі у пропонованих обставинах. Будь-який збіг із тими, що жили та тими, що живуть сьогодні реальними людьми не більше, ніж збіг. Однак більшість воєнних сцен та подій взяті із життя та ґрунтуються на особистих спостереженнях автора.

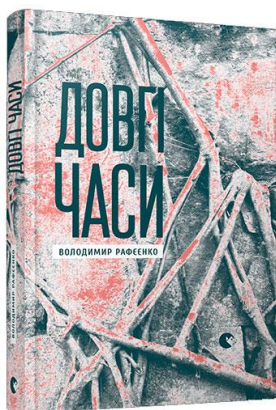
Багато подій зміщені у часі і місці, що не робить їх менш реальними.

Це не хроніка, не розслідування, не літопис. Це РОМАН «Аеропорт».

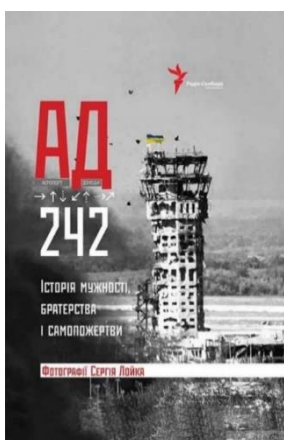
Муравський, Д. Через війну. Погляд волонтера : [фотокнига] / Дмитро Муравський ; [упоряд. О. Гаврилюк, Я. Павловський ; фоторед. В. Милосердов]. – Київ : Люта справа, 2017. – 280 с. : фотоіл., портр.

Фотокнига Дмитра Муравського «Через війну. Погляд волонтера» – результат трирічної роботи команди соціального волонтерського проекту «Коли закінчиться війна». Часовий проміжок та географія фоторобіт охоплюють всю зону АТО (Слов'янськ, Краматорськ, Волноваха, Іловайськ, Комінтернове, Красногорівка, Широкине, Дебальцеве, Донецький аеропорт, Гранітне, Зайцеве, Авдіївка, Мар'їнка тощо). Перші знімки датовані груднем 2013 року, останні – червнем 2017-го. Усі світлини й оповідання є реальними, зробленими та зібраними на передовій як наслідок волонтерської активності у різних напрямках.

Рафєнко, В. Довгі часи (міська балада) : роман / Володимир Рафєнко ; пер. з рос. М. Кіяновської. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. – 266 с. : портр.

«Довгі часи» – міська балада, казка для дорослих про життя і смерть в часи війни, де фантазмагоричне та ірреальне перемежується з дійсністю, правдою нашого буття. Роман складається з двох частин. Перша – це моторошна казка, де на околиці Z у триповерховій лазні «П'ятий Рим» без сліду зникають окупанти і щоранку лунає гімн України, де колорадські жуки з ногами-кінджалами перетворюють роздачу гуманітарної допомоги на бійню, де, врешті, аби потрапити у Київ, потрібно прийняти смерть. Друга частина – новели, написані у реалістичній манері та вплетені у тло казки. Новели про людей, які живуть і виживають у Донецьку. Реальні долі, реальні історії, від яких стискається серце.

АД (Аеропорт Донецьк) 242. Історія мужності, братерства і самопожертви / фото Сергія Лойки ; [авт. проекту та уклад. І. Штогрін]. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 350 с. : фотоіл., карти.

Книга про 242 дні боїв в аеропорту Донецька, або в АДУ — як його назвали оборонці летовища — це майже шість десятків свідчень «кіборгів», коментарі військових експертів та військових аналітиків з України, Росії, США та Канади, представника Генерального штабу Збройних сил України. Але головне — про життя і смерть, про відчайдушність і страх, про любов і дружбу, про те — що і чому захищали у терміналах ДАПу українські бійці — читайте у розповідях безпосередніх учасників оборони Донецького аеропорту.

Березовець, Т. Анексія. Острів Крим : хроніки «гібридної війни» : [головне дослідження захоплення півострова] / Тарас Березовець. – Київ : Брайт Стар Паблішинг, 2016. – 391 с. : іл., портр.

У книзі аналізуються механізми та технології так званої «гібридної війни», розв'язаної військами Російської Федерації («зеленими чоловічками») на території АР Крим. Особливо досліджується розвідувальна та інформаційно-пропагандистська операція російських спецслужб, яка дозволила підготувати анексію Криму, починаючи з 1991 року. Твір містить велику кількість документів та фото, які є доказами злочинного характеру окупації півострова. Книга у хронологічному порядку охоплює період з 18 лютого 2014 року – початку масових розстрілів на Майдані Незалежності за участі російських спецслужб – і закінчуючи 18 березня 2014, коли Крим і Севастополь було офіційно анексовано та включено до переліку суб'єктів Російської Федерації. «Анексія: острів Крим» містить ексклюзивні свідчення, надані спеціально для цієї книги українськими, російськими і міжнародними політиками та військовими, експертами, журналістами, активістами, які стали очевидцями окупації.

Гуменюк, Б. І. Блокпост : вірші, новели, публіцистика / Борис Гуменюк. – Київ : Академія, 2016. – 335 с. : портр.

У віршах, новелах і публіцистичних одкровеннях цієї книжки – пережита автором правда Майдану і війни. Так бачили, відчували і думали мільйони, а тільки він знайшов такі слова.

Криштопа, О. Про мертвих, живих і ненароджених. Герої (не)війни / Олег Криштопа, Ольга Каліновська. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 303 с.

Автори книги відомі військові журналісти. Правдива інформація з перших вуст: болючі свіді тих, хто бачив смерть на власні очі. Нові герої України: історія подвигу, яку ми маємо знати! За кожною подією цієї війни, які колись проаналізують військові аналітики та стратеги, – Кримом весни 2014-го і Донецьком, горою Карачун і ДАПом, Іловайськом і Дебальцеве – сотні життів їх безпосередніх учасників: живих, які особисто розкажуть про себе на цих сторінках, та мертвих, голосом яких стануть їх рідні та побратими. Подвиг льотчиків з бригади морської авіації у Новофедорівці, що врятували з Криму унікальну військову техніку; історії донецьких «ультрас», з яких народився добровольчий батальйон «Донбас»... Й інший бік цієї війни – політичні та фінансові оборудки і те, що називають «небойовими втратами». Без міфологізації, без танців на кістках, з потом і кров'ю. Ця книжка – пряма мова тих, хто зробив достатньо для України, аби бути нарешиті почутим.

Розуменко, В. О. Нескорені : інтерв'ю із Героями АТО. / Валентина Розуменко. – Київ : ВЦ «Просвіта», 2016.

Кн. 1 / Валентина Розуменко, 2016. – 367 с. : фотоіл.

Кн. 2 / Валентина Розуменко ; [передм. Ю. Мушкетика]. – Київ : Гамазин, 2019. – 647 с. : фотоіл.

Про Героїв-сучасників неоголошеної війни з російським агресором та його посіпаками. Книжки складаються з інтерв'ю журналітки Валентини Розуменко із тими українськими чоловіками та юнаками, які пройшли крізь пекло Іловайська, Дебальцевого, Донецького аеропорту та інших «гарячих» точок. Документальні свідчення про жорстокі реалії і трагічні наслідки російської агресії, що спричинила кровопролитну війну, приклади жертвовності і героїзму захисників України, біль неоправних втрат і спасенні епізоди в житті тих, хто дочекався визволення з полону, переміг у боротьбі за виживання після важкого поранення, зустрів на передовій свою «половинку»...

Додаткову літературу до Дня пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність держави ви можете знайти у нашому електронному каталозі та замовити у Публічній бібліотеці ім. Лесі Українки.

Всі фото для огляду взяті з відкритих джерел мережі «Інтернет»

Огляд підготувала Гніда Т. В.
Редактор-бібліограф Денисова С. О.
Літературний редактор Трубайчук О. М.

Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування:
вул. Тургенєвська, 83-85
телефон: (044) 486-01-46, (044) 486-00-35
e-mail: 4bibliograf4@gmail.com

© Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва, 2022